

Szüntelenül válaszadásra készülök

— Mi az, ami most foglalkoztat?
 — Mi érdekel?
 — Versközélemben mi a helyzet?
 — Úgy gondolom nem vagyok versközélemben.
 — Miért?

— Írok dolgokat, de a vers mint olyan, valahol megszűnni látszik. Bizonyos horizonton felbukkan a szöveg, amely egy divatos szólam, de komoly tartalmaj vannak.

— És azon a horizonton szünetlik meg a hosszúvers?

— Igen. Nincsen számomra vonzása a szó szépségének, számomra csak fogalmi szép létezik. Ezt úgy lehet létrehozni, hogyha az ember megpróbálja fölbonítani a használatos vagy létező rendszereket a szavak, mondatok, fonémák között. Ez egy ilyen tipikus helyzet: meghalt a vers, éljen a szöveg! Avagy meghalt egy bevált művészeti forma, éljen az azt fölvaltató másik!

— A szöveghez való közelséget nem zárja ki, hogy a „hallottat” olvasod?

— Ezt a költészeti közlésformát természetesen olvasom és helyenként szeretem is, sőt magam is írok ilyeneket — ez az ellentmondás —, de magam számára a tisztességes megfogalmazás lehetőségét fölfelelően a nem versszerű képződmények hordozzák.

— Nagy szerzőknél általában fontos: mit olvas. Te mostanában mit olvasol?

— Ha nagy szerző lennék, fontos lenne. Nyilván másoknak nem, de nekem fontos, hogy Wittgensteint olvasok egyfolytában egy ideje, és Bakunyint. Számomra nem is Bakunyin izgalmas — ő is persze —, de leginkább a cár lapszéli jegyzeteit figyelem. A művészek — adott esetben filozófusnak — ilyen nyilvánvaló szembesülése a hatalommal nem csak háboruzongató, de tanulságos is Wittgenstein és Bakunyin valahol ott találkoznak, ahol a hideg és meleg víz, tehát ha az ember fulladás nélkül kibírja e kettő gyors és átmenet nélküli változását, akkor elképzelhető, hogy sok mindenre fel tud készülni.

— Te mire készülsz?
 — En szüntelenül válaszadásra készülök, mert sokféle kihívásom van. Hogy ezekre hogyan válaszolok, az ebben a pillanatban feltehetően létkérdés számomra. Azért nem lehet konkrétan megfogalmazni, mert a kihívók a kihívást nem konkrétan intézik. Az árnyékbokszolást szeretném elkerülni, ugyanakkor nem lenne jó, ha valaha is fölronánk, hogy kikerültem olvasni, amivel találkozni kellett volna.

— Mi az a szépirodalom, amit olyan rendszerességgel és úgy forgatsz, mint hívó vagy érdeklődő a Bibliát?

— Olvasom a Bibliát, és nem tudom, hogy válaszolhatok-e a kérdésre. Az érdeklődés mindig egy kezdeti stádium, a hit az egy végleges állapot. Ha egészen pontosan akarok fogalmazni akkor csak azt tudom mondani, hogy az asztalomon egyet-

len könyv van ugyanazon a helyen, mindig elérhetően, ez a Biblia.

A szépirodalomról: Sok Esterházyt olvasnék, sok Ottlikot, sok Mészölyt, sok Csóori-esszét, sok Petri-verset, és olvasnám rendszeresen a generációmát. De ez más kérdés.

— Mondjál néhány szót az utána következő generációról!

— Fölháborítónak tartottam, amikor nem előző generációs koromban éltem, hogy nem ismerik az én generációmát, ijedten tapasztalom, hogy nem tudom hová tenni a karnyújtásnyira tőlem létező fiatal generációt. Gondolom, ez nem az én érdeklődésemnek a hiánya, hanem mostanra sikerült olyan káoszot teremteni a magyar költészetben, hogy az sem igazodik el, aki benne van. Rengeteg névvel találkozok az ember, rengeteg nagyszerű, közepes vagy rossz verssel, de ezek a nevek nem térnek vissza olyan rendszerességgel, hogy valamiféle viszonyt, közösséget vállalhatna velük az olvasó. Itt mondtam ki az én tehetetlenségemet, én is csak olvasója vagyok ismeretlen barátainak, társaimnak, akikkel együtt talán többre mennék. Segítő gesztus bizonyára lenne, csak ennek a gesztusnak az irányát a festett ködben én legalábbis nem tudom. Marad az, hogy megkeresnek, de az ott megalázó számomra, ahol én sem szerettem megkeresni senkit. Tehát akaratlanul is olyan helyzetet teremtek magam is, melyet nem szeretek, sőt valahol el is ítélek.

— A megalázó gesztusról bővebben...

— Huszonkilenc éves vagyok, ez nem kevés, de nem is sok. Nem tudom, hogy többet tettem-e le eddig az asztalra, mint bárki más, aki verset ír, aki költő akar lenni. Az a helyzet, hogy kanonizálódok költőként, azért ijeszt, mert az emberi viszonylatokat veszíttem el, azoknak a viszonylatoknak a lévegét vesztetem, amelyek miatt érdemes lenne felvállalni ezt a szerepet. Tehát egy olyan kör, ahol belül sem jó lenni, kívül sem jó lenni, de nem lehet nem tudomásul venni a kör létezését.

— Néhány évvel ezelőtt egy éjszakán át olvastam az asztalodnál. Mikor fölfeleltem a könyvből, velem szemben egy Ady-maszik fehérlött. Ott van-e még, milyen a viszonyotok?
 — A maszik azóta más lakásnak a falára került, de a viszonyom nem változott meg vele. A lakást én lakom, a maszikkal a párbeszéd azóta is folyik. Arról van szó talán, hogy a XX. század legnagyobb költőjével folytatom a párbeszédemet, és az a párbeszéd sokkal fontosabb számomra, mint a létező irodalmi élet, kufarkodás, kiállítás vagy éppen zsenialitás. Ezzel a maszikkal el lehet beszélgetni, emögött a maszik mögött egy század konklúziója van, de még kell győződnöm arról, hogy én már más században élek.

— Sűrűn jársz Szegeden. Ez persze azért tűnhet így, mert figyelnek rád...

Zakán Tiborral április 12-én költői estjén találkozhattunk a JATE klubban, elsőként a „Szegedi Egyetem vendége” sorozatban. Ez a beszélgetés a költővel készült.

— Borzasztóan ritkán járok Szegedre, noha sok barátom van itt. Régi nóta, hogy a Szegedről elkerültek vízszasírják a várcsát. Nos, ha nem is erről van szó, de valamiképpen behatárolatlan dolog ez a Szeged: amikor itt vagyok, nagyon érzem itt lételem hiányát, amikor nem vagyok itt, nagyon érzem az itt lételemet. Ez a szkizofrénia ijeszt, amikor Szegedre gondolok és borzasztóan izgat, amikor Szegedre gondolok.

— A riportert megszokta kérdezni: mi az a kérdés, amit az interjúalany föltenne magának? Kérdésem: mi az, amit válaszolnál?

— Ha az ember őszintén akar el nem hangzott kérdésekre válaszolni, akkor azt mondja az én esetemben, hogy nem értem, mi folyik körülöttem. Többet beszélnek rólam, mint kellene vagy megérdemelném. Túl sok a pletyka, túl sok a rágalom és lehet, hogy gyanúsán sokan szeretnek. Amíg ezeket nem tudom magamban elintézni, addig nem tudom mire vélni, hogy jelen vagyok. Egyszer fölvetette egy költő, hogy mi a fontosabb: amit írok, vagy hogy jelenségként létezem? Én az első ügyében mindent megpróbáltam, a második rajtam valószínűleg kiváló okok miatt alakult így. Nem szeretném, ha fontosabb lenne a bármilyen irányú mozgásom és indulatom, mint az amit létre tudok hozni. Valahogy kiszorultam mindenhonnan, és most várom azt a csöndet, ahonnan csak az ég hallatszanai, amit mondom. Túl sok el nem mondott mondatot írnak a számlámra, ugyanakkor túl sok elmondott mondatomat hagyják figyelmen kívül. Szeretném, hogyha a saját akusztikámban hangzanának el azok a gondolatok, amelyeket én is fontosnak tartok.

— Hogy érzed: elmondhatod-e Ady szavaival: „Pusztán a viharért nem jártam viharban, becstelés életem, becstelés jussát kerestem a harcban”?

— Jó lenne ezt elmondani, a szándék és a szándék értelmzése nem mindig érik egybe. A „harcnak” ma nincsenek igazi terei és a „juss” sem elég ahhoz, hogy az ember abba hagyja a hadakozást. Ilyen történelmiellen nemzedék vagyunk és attól félek, hogy elveszik tőlünk a tisztességes megmaradás lehetőségét is. Politikusi lénynek gondolnám magamat, noha alkatilag nem hiszem, hogy az vagyok, és nehéz úgy költőnek lenni, hogy ne keverjem bele magam költészetben kívüli ügyekbe, például a politikába. Ez azért reménytelen és farszító, mert ma a politikai, állampolgári megnyilvánulásoknak szűk kerete létezik. Egyszóval: nem tudom, hogy mikor élek a jogommal, hogy beleszóljak abba, ami körülöttem történik, és mikor vagyok gyáva, amikor bele kéne szólnom, de tartok attól, hogy a mérközést mások játsszák az én nevemben is.

DLUSZTUS IMRE

VENDÉGÜNK VOLT

dr. Tokaji Géza

A Szegedi Egyetem legutóbbi vendége dr. Tokaji Géza a JATE Állam- és Jogtudományi Karának docense volt, akinek rendkívüli szerénysége nyilván kitűnik az alábbi beszélgetésből.

— **Docens Úr! Önt a hallgatóság a büntetőjog általános része művelőjeként és oktatójaként ismeri. A legkézenfekvőbb kérdés: mikor vált hivatásává e tudományág művelése?**

— Sajátos választ kell adjak. Magamat ugyanis elsősorban pedagógusnak tartom, olyan pedagógusnak, aki történetesen éppen büntetőjogot oktat. A szaktudományomat is a tanszéken végzett munkámon keresztül szerettem meg igazán.

— **Kit tart a „mesterének”?**

— A társtanszékeken első tanszékvezetőm, Schultheisz professzor tanítványaként tartanak számon. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy számos tudományos kérdésben ne lenne az övétől eltérő meggyőződésem. Az azonban kétségtelen, hogy a szaktudományom műveléséhez szükséges joglogikai készség kialakításában döntő szerepe volt. Más szempontból sokat köszönhetek az elhunyt Fonyó professzornak is, akinek az igen széles körű ismeretanyaga és életpáspasztalata a saját elvont gondolkodásomat is életszerűbbé tette.

— **Egyetemista korában milyen tudományos műhelyek működtek a diákkörök körében?**

— Tanulmányaimat 1945 és 1949 között végeztem. Akkoriban a tanszékek mellett olyan szemináriumok működtek, amelyek — kizárólag szakmai szempontból nézve — a mai tudományos diákkörök elődeinek tekinthetők. Ezekben a szemináriumokban a legkiválóbb hallgatók tömörültek, s a professzor irányítása mellett vitatták meg egy-egy társuk dolgozatát. Országos konferencia természetesen akkor még nem volt. Jelentősebb sikert a hallgatók úgy érthettek el, ha pályamunkájukkal kari pályadíjat nyertek, amit akkoriban a mainál mindenki komolyabban vett. Jómagam elsőéves koromban jogfilozófiából, majd nemzetközi jogból, végül büntetőjogból nyertem pályadíjat. E munkák azért is hasznosak voltak a számomra, mivel azok kidolgozása során sajátítottam el a tudományos munka módszerét.

— **Aktualizálva a kérdést: mi a véleménye a mai tudományos diákkörökről?**

— A mai diákkörök révén a hallgatók lehetőségei jóval kedvezőbbek, mint annakidején voltak. Úgy tűnik azonban, hogy nem minden diákköri tag él ezekkel a lehetőségekkel. Ugyanakkor az is tény, hogy számos tehetséges és szorgalmas hallgató a diákköri munka során bontakoztatja ki képességeit, s közülük a legkiválóbbak országosan számontartott sikereket is elérnek... Az utóbbira nézve lássuk a saját közvetlen tapasztalatomat. A legutóbbi tíz évben rendezett hat országos konferen-

cia mindegyikén akadt olyan hallgatóm, aki a mindenkori legkiemelkedőbb értékelésben részesült, aminek én mint a konzulensük örülhettem. Közülük azóta Bodnár M. László és Lakó Ibolya már tanáreszédként dolgozik a tanszékünkön.

— **Mi a véleménye arról, hogy az országos konferenciákon megszüntették a díjazást?**

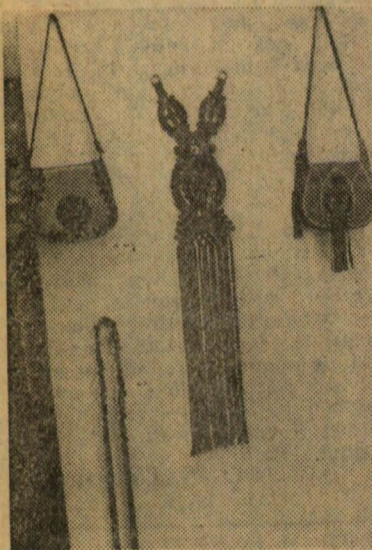
— Az országos díjazások korlátozása, majd eltörlése fokozatosan következett be. Valamikor minden megvitatott dolgozat részesült valamilyen díjazásban. Négy évvel ezelőtt ez a dolgozatok 55%-ára csökkent, két évvel ezelőtt pedig a résztvevőknek már csak a 25%-a kapott díjat, igaz, hogy mindegyikük nívódíjat. Végül ebben az évben teljesen eltörölték az országos jellegű díjazást. A magam részéről ennek a folyamatnak nem örülök. Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon való díjazás olyan ösztönző erő volt, aminek hiánya kedvezőtlenül befolyásolhatja a diákköri munka jövőjét.

— **Milyen jellegű kutatások folynak a tanszéken?**

— Mivel a tanszék a büntetőjogi tudományok széles területét fogja át, a kutatások is szerteágazóak. Cséka Ervin tanszékvezető professzor kutatási területe a jogorvoslati rendszer, az enyémé és Bodnár M. László tanársegédé a bűncselekménytan. Merényi Kálmán adjunktusé a kriminológia, Hofszang József adjunktusé a népgazdaság körében elkövetett jogsértések komplex kutatása, Nagy Ferenc adjunktusé pedig a szankciók, különös tekintettel az azok sajátos fajtáit képező büntetőjogi intézkedésekre. A tanszék tudományos munkája egyébként a sokirányúsága ellenére is egyazon országos tárcaszintű téma körébe tartozik. Végül említést igényel, hogy az ebben a félévben a tanszékünkre került Lakó Ibolya tanársegédnek már hallgató korában publikációja jelent meg a Jogtudományi Közönyben. Az ő feladata azonban pillanatnyilag elsősorban nem a kutatás, hanem a szakdidaktikai készségek elsajátítása.

— **Köszönöm a beszélgetést!**
 T. E.

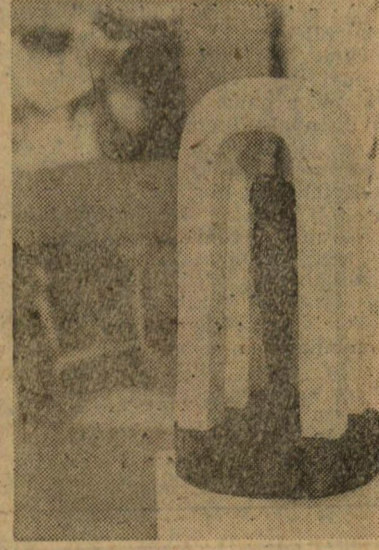
Bács-Kiskun megyei hét

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola negyedéves népművelési szakos hallgatói Bács-Kiskun megyei hetet rendeztek április végén.

A műsor kínálatban szerepelt filmvetítés, kiállítás, rajzfilm-bemutató táncszínház és amatőr színpadi előadás. A jól sikerült rendezvény arról adott bizonyosságot, hogy az utolsó éves népművelési szakos hallgatók nem csak elméleti tudással rendelkeznek, a gyakorlati munkában is járatosak.

Felvételeink a főiskola Teleki kollégiumban megrendezett kiállításán készültek, ahol falfaragásokat, a népi lószerszámok rezeimkeit és mai bőrdíszművesek munkáit láthatták az érdeklődők. (Tóth B. László felvételei)

Jancsó Miklós — emlékünnepe

A Szegedi Orvostudományi Egyetem Tanácsa április 26-án délután az Oktatási Épület tantermében rendezte a Jancsó Miklós-emlékünnepelet. Ezt megelőzően Jancsó Miklós akadémikusnak, a Gyógyszertani Intézet folyosóján elhelyezett emléktábláját megkoszorúzták az egyetem vezetői, az egykori munkatársak és tanítványok. Az emléktáblánál dr. Gábor Miklós egyetemi tanár tartott emlékbeszédet.

Ezt követően az Oktatási Épület tantermében dr. Petri Gábor akadémikus, a SZOTE rektora adta át az idei Jancsó Miklós-emlékérmét dr. Kahán Ágost egyetemi tanárnak, aki a SZOTE személetesi Klinikájának igazgatójaként érdemelte ki ezt az elismerést.

A Jancsó-emlékérem és díszdiploma tizenhét éve kerül annak a bírtaiba, aki maradandót nyújtott az orvostudományban. Ezzel is tisztelgnek a SZOTE Gyógyszertani Intézete egykori vezetője, a Kossuth-díjas Jancsó Miklós emléke előtt.

A kitüntetett emlékérem átvétele után dr. Kahán Ágost megtartotta emlékülőadását: A napszaki ritmus és a szem, mint annak egyik irányítója és célszerve címmel.